

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egy évre 160; félévre 80; negyedévre 45 Lei.
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:
T. IMETS BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 3—5 óráig.

A Magánjavak

kérdésében egy lépéssel sem vagyunk előbbre. Minden jog és törvény ellenére vették el Csikvármegye jogosult székely családjaitól a sok százmillió értékű vagyont s most az alkudozások és ígéretések középpontjába állították.

Mi hiszékeny türelemmel vártunk és várunk ma is. Közben újabb és újabb sérelmek, jogtalanságok érnek. Rendre veszik el iskoláinkat, lerongyolódnak tanítóink s a mi jogos millióink jövedelmei idegen zsebekbe vándorolnak.

Panaszunk siket fülekre talál. Idáig csak ígéret, biztatás, hitegetésben volt részünk.

Nem gondolják-e az illetékesek, hogy a mi türelmünknek is van határa? Hogy kezdünk rájönni a szándékosságra, hogy jóhiszeműségünk keserű pohara már csordultig megtelt.

Csik székely népének legégetőbb panaszát a miniszteri ígéretések, a pártok alkudozásai látszanak felőrölni.

Végre elhatározó tettet várunk. Mi tudjuk, hogy a Magánjavak milliárdos vagyonértékei a csiki székelység tulajdonát képezik. A mi gazdasági és kulturális előhaladásunkat vannak hivatva szolgálni. Ettől a céltől vonattott el minden képzelte és valótlán okkeresséssel. Kérésünk, panaszunk, méltatlankodásunk, legjobb esetben egy ígérettel nyert elintézés. Ez így tovább nem megy!

A hosszú esztendő nyomorusága már kimerítette minden erőnket.

Mi itthon megértéssel szerettük volna és akartuk ügyeinket elintézni, panaszainkat orvosoltatni. Nem rajtunk mulott.

Nem akartunk és nem akarunk mást, minthogy mi is hasonló mértékkel mérjünk, mint ennek az országnak más polgárai. E helyett, mint mostoha, mint rossz gyermeket, még büntetnek is.

A Magánjavak ügye nem vehető le napirendről. Mint legégetőbb és legnagyobb panasz Csikvármegye lakosságának, állandóan kell vele foglalkoznunk s ha panaszunk, kérésünk itthon nem talál meghallgatásra, nem talál méltányos és igazságos elintézésre, úgy bármennyire utolsó eszköznek tartogassuk, de hozzá kell nyulnunk, mert rákényszerítenek, hogy sérelmünk orvoslását egy pártatlan, igazságos bíróságtól kérjük.

Jártunk, ajtóztunk Bucurestiben,

kértünk minisztertől, de az ígéretnél tovább nem jutottunk. Ami Bucurestiben nem sikerült, talán sikerülni

fog ott, ahol az igazságot más mértékkel mérik: ha Bucurestiben nem, talán Genfben.

s. n.

Az Erdélyi Kath. Népszövetség gyergyószentmiklósi gyűlése.

A gyergyószentmiklósi tagozat megalakulása.
Dr. Bartos Gyula felhívása a munkássághoz.

Folyó hó 7-én tartotta meg az Erdélyi Kath. Népszövetség gyergyószentmiklósi tagozata alakuló közgyűlést Szilágyi M. Dosa premontrai kanonok, szövetségi igazgató közreműködésével.

A hirdetett nap délutánján, a társadalmi osztályok minden egyes rétege impozáns képviselte mellett folyt le a Laurentzy-szálló színháztermében a lélekemelő, magas színvonalu gyűlés.

Az alakuló gyűlést Szabó György apátplebános nyitotta meg, melynek rendjén a kath. társadalom megszervezésének szükségességét fejtegeti úgy a hit, mint gazdasági téren, mivel nagy időket élünk és nagy feladatokat kell megoldanunk.

Ezen feladatok egyik legnagyobbika: kulturális érdekeink s legelső sorban iskoláink megmentése. Az Erdélyi Kath. Népszövetség ezen feladat teljesítésében az irányító és segítő eszköz.

Buzdító szavainak elhangzása után felhívja a közgyűlést, hogy válassza meg a helybeli tagozat világi elnökét és tisztikarát.

A közgyűlés egyhangu lelkesedéssel világi elnökéül megválasztja dr. Bartos Gyula ügyvédet, alelnökkül dr. Fehér Mihály és dr. Józsa Andor ügyvédek, titkárnak dr. Csiby Andor nyugalmazott városi tanácsost, pénztárnoknak dr. Sándor Balázs ügyvédet, számvizsgáló bizottsági tagoknak: Puskás István bankvezérigazgatót, id. Márton Lajos földbirtokost és Török Tamás volt városi tisztviselőt. Egyben megválasztották a csoportvezetőket is, akiknek névsorát véglegesítés után fogjuk közölni.

Ezután az elnöki széket dr. Bartos Gyula foglalja el, aki a székfoglaló során mély tartalma és nagy határu szavakban fejtegeti az egyedüli eredményt biztosító erő összefogásának szükségességét, mert a helyzet szomorú s még kilátástalanabb a jövő. Iskoláink megmentése érdekében minden rendelkezésre álló erőt egybe kell fognunk. Ő a maga részéről ígéri, hogy minden gondolatával és erejével a szent cél érdekében fog küzdeni. Azonban küzdelme csak akkor lehet erőteljes, munkássága eredményekben sikeres, ha minden egyes tag kéz-kezet fogva, vállat vállnak feszítve, mint a görög falansz, zárt sorokban, áttörhetetlenül fognak vele együtt küzdeni.

Továbbiak rendjén kifejti, hogy a gyászos kinenetű világháború megmutatta, hogy hová vezet a destrukció! A világgá eresztett demagóg görögtüzes jelszavak szétpattantak, mint a

szappanbuborékok s utánuk csak pusztulás, gyász és nyomor maradt.

A régi boldog országok siralomvölgyé változtak, ahonnan még ma is fel zug a népek millióinak tantaluszi kinoktól teli jajveszékése.

Minden oldalról előtörnek az internacionalista demagógok bombasztjai, ellenséges kardesőtetései és támadásai, de mindezek nem félemlítenek meg minket. Hasztalan a destrualók erőlködése, mert a Golgota hegyén megszentült glóriás krisztusi Keresztünket sohasem fogják tudni ledönteni.

Beszédében külön fejezetben foglalkozott a tőlünk sokszor elpártolt és sokszor külön utakon járó munkássággal, akiket szeretetteljes meleg szavakkal üdvözölt és felkért testvéri csatlakozásra kifejtve, hogy az általuk sokszor felemlített közöttünk különbség csak látszólagos, mert hiszen nekünk nem lehetnek külön céljaink, sem eszközeink. Mint közös sorsban szenvedőknek, életutjaink is csak közösek lehetnek.

Ha becsületesen keressük, akkor meg is fogjuk találni az együttműködés lehetőségeit annál is inkább, mert hisz mi mindannyian a nép egyformán dolgozó fiai vagyunk. Azonban ezen szövetség keretén belül csak egy jelvényünk lehet: a krisztusi szent kereszt, mely köré összeforrvá kell tömörölnünk.

Ezután Görög Joachim kanonok, Csikvármegye szenátora emelkedett szólásra, a tőle megszokott magas színvonalu, mély gondolatokkal teli felszólalásában többek között úgy látja, hogy a háboruban szerzett tapasztalatokból a társadalom nem vonta le a szükséges tanulságokat, hanem, ahelyett, hogy a rettenetes szenvedésekből lelkiileg megújult volna, még inkább belehanyatlott a fertőbe. Ebből a fertőből való kiemelkedés útját fogja megmutatni a Kath. Népszövetség.

Lelkes szavakban buzdít mindenkit a belépésre és intenzív munkásságra.

Görög után Szilágyi M. Dosa kanonok, népszövetségi igazgató ismerteti a Népszövetség céljait és a szervezés módját. Felhívja a megjelentek figyelmét a nagy szükségben lévő felekezeti iskolák helyzetére és a veszedelemre, mely abból állana elő, hogyha iskoláink a kath. hívók áldozatkészségének hiányában megszűnének.

Iskoláinkat, csakis szervezetségünkkel és áldozatkészségünkkel tudjuk megtartani, melyre magyar becsületünk is kötelez.

JANCSÓ és MIKLÓS

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós. Főtér, Cziffra-féle ház.

Telefon: 41.

Mindennemű OLAJ

állandóan raktáron.

Végül dr. Bartos Gyula elnök megköszöni Szilágyi M. Dosa kanonoknak a Kath. Népszövetség ügyében tett fáradozásait, valamint a megjelenteknek nagyszámu megjelenését és érdeklődését, s a közös nagy munkára Isten áldását kérve, a gyűlést bezárja, mely után a gyűlés szétoszlott.

A boldogtalanság felé.

A Kath. Népszövetség gyergyószentmiklósi nagygyűlésén Szilágyi M. Dosa premontrei kanonok, a Szövetség igazgatója egy pompás propaganda beszéd keretében mutatott rá a székeség egyik betegségére, amely abban csuesosodott ki, hogy pénzáldozat hozatalra, különösen iskoláival szemben, érzéketlen.

Amit mi már régen megirtunk, imitt-amott egy-egy harangot még felakasztanak a toronylikba, de az iskolák segélyezésére alig gondolnak, sőt egyenesen azoktól minden áldozatot megtagadnak.

Szép és nemes dolog a tornyok csendjét harangok sokaságával messze kiáltóvá tenni, de a mi elszegényedett kisebbségi helyzetünk nem a tornyok csendjét, hanem életünk egyre jobban némuló csendjét: a gyermekeink szívét, nyelvét kívánja messze kiáltóvá nemesíteni azzal, hogy nemes fémmel ötvözzük azokat.

Ez a nemes fém elsősorban a saját faji és nyelvi kultúra, melynek bányái a féltve őrzött iskola.

Sajnos, ezek a bányabejáratok, mint valami felesleges, értéktelen kincset rejtő oduk, egyre jobban mohosodnak az emberi nyomok érintetlenségétől, mert a székeség gazdasági felkészültségéhez egyedül azt véli szükségesnek, hogy gyermekei a kétlábos járás pillanatától maguk keressék meg ruhájukat és betevő

falatjukat akár pástorkodással, akár kéreghán-tással, már a milyen testi munkát elbírní képes a kicsi fejlődő szervezet.

Ez a nomád élet-iskola tán életrevalóbbá teszi a fejlődő nemzedéket, feltéve, ha tuleröltetések mindjárt a fejlődés kezdetén abban vissza nem vetik, bizonyos mértékben élesre csiszolja a gondolkodást is, olyan differenciákat mutatva fel, mint a vadállat és háziállat ösztöne közötti különbségek, de csak rabszolgasorsok szintjén hanyódo sajkák ezek, amelyeket minden kis vihar felborít.

Nem lehet csodálkozni, hogy ebben a nomád életiskolában felterebélyesült élet nem érez semmi szükségét a finom művészi, vagy kulturszükségletek iránt. Nem lehet csodálkozni, pedig anyagi lehetőségeik ma inkább megvannak, mint az intellektuellek nagy százalékának, mert ez az életiskola csak egy ősi ösztönt szentesít: a rousseaui visszatérést, a koplikációk nélküli boldogságot.

Riszem és semmi kifogásom, nem volna ellene, bár azt a hitet csak gondolkodással érem el, ha egy ilyen egyoldalú iskolában nevelt, tömör egységet képező tömeg horgonyt vehetne a nagy örvények felett. De mert ez a valóság, szemünk előtt lepergő valóság megcáfolja, azoknak a vezető és irányt mutató szellemeknek ad igazat, akik a székeség örök virágzó erejét a magasabb, a haladó kultúrával átítatva akarják megacélozni.

Miként lehetne az ezutáni vágyat a csak nomád életiskolát végzett tömegekben, mint a halálos szomjúságot, felköltetni? Ez a nagy kérdés, melynek megoldása, ha tömegeket sodor is az ugynevezett „boldogtalanság felé”, valójában mégis kötelező, mert ez a boldogtalanság a mai ősi lelki boldog állapottal szemben, csak látszólagos.

Tib.

Két ősi világnézet ütközőjén.

Multkori cikkünkben az ortodox Balkánt kárhoztattuk a krisztusellenes világnézeti felfogásért. Minden bünt és következményt reá hárítottunk, de a cikk folytatása, mely nem merülhet ki egy-két ujsághasábon, azt követeli, hogy messzebb, évszázadokkal elmúlt időben keressük azt a kezdetet, mely erre az impulzust adta.

A török hódoltság bélyege látszik az ortodox Balkán mai mentalitásán, mely alól napjainkig sem birt felszabadulni az a rabszolgánép, bár majdnem félévszázadot számlálhat saját politikai uralma alatt. Mindenesetre, különös, de érthető, hogy Erdély, a fejedelemségek hosszú török függése alatt sem vesztette el teljesen erkölcsi világnézetét és önálló karakterét ugyanakkor, amikor a vajdaságokban a mohamedán befolyás annyira vérré váltott, hogy fél évszázad sem volt elég ahhoz, hogy béklyóiból szabaduljon.

Az a mohamedán világnézet, mely földi paradicsomot teremtett magának azért, hogy a siron túl is ugyanabban a lehetőségben részesüljön, úgy rányomta bélyegét a meghódított területein élő népek lelkületére, hogy mai nap sem tudnak szabadulni, sőt épen a regáti intellektuellek, akik a francia nyugatról is sok vonást szedtek fel, lehet, hogy olyformán, mint a japánok a németektől, nem bevallottan, de a legnagyobb istentagadók és egymásközött ezt nyíltan is publikálják.

Az intellektuell, mely ma akár a legmodernebb alapokra is helyezkedik, nem lehet istentagadó, mert akkor minden emberit meg kell tagadjon, amely Isten tudata nélkül is él és vele született öntudat alatti készsége az emberiségnek.

Meg is tagadta és új és olyan világnézetet formált magának, mely momentán be is válhatik, de az örök utakon elveszti hatalmát és életlehetőségét, s előbb-utóbb mocsárba, feneketlen tóba süllyeszti azt az igazi tartalmát, mely akárhogy is kicsinyeljük, értéket és sok értéket jelent.

Erdély, a függőségben sokkal függetlenebb életet csikart ki az Ottoman uralom alól, mint a vajdaságok, megőrizte a mai napig azt

a vele született és a nyugati kultúrától kapott erkölcsét és világnézetét, mely keresztyén alapon nyugszik és mely az örök krisztusi tanokhoz közelebb áll.

Ebben az értelemben nyugodtan mondhatuk, hogy az ortodox Balkán Krisztus tanaival szembe helyezkedve, egy felborított erkölcsi világnézet, egy abszolút lehetetlenség felé törekedik.

A mohamedán világnézet, mely a földet az éggel egyenlővé teszi abban az értelemben, hogy az itteni élet képmása az az ismeretlen, csak materializálni akarta azt a felfoghatatlant, melyet realizálni másképp nem lehet.

Ezt tartotta, és szívtá magába az ortodox Balkán, ezt tartotta és zárta szívébe, s ma, amikor a nyugati kultúra, amely hite vesztettem kapkod a világfelfordulás közepette szalmaszálakba, egy ősi ázsiai világnézet elfogadásán viaskodik, bozadva nézi ezt az erkölcsi lehetetlenséget, mely nálunk, a Balkánról és innen áradva a művelt Nyugat felé is utat tör és hódít magának.

Ez a két világnézet: a mohamedán és a keresztyénység alapját képező ősi indus felfogás, mely az anyag és a szellem örök küzdelmét hinti el e nem igen nagy világ felett.

Erdély, mely e két messze véglet felitatója és átformálaja volt és az ma is, egyesítette, a materiát a szellemi lényeggel és humanitásában versenyzett azokkal az országokkal, melyek évszázadok patyolat szabadságukba fejlődtek oda, ahol most az emberiséget irányítják.

Csak ezt az igazságot nem látják, mert nem akarják látni, vagy érdemtelennek tartják lényegtelennek hitt dolgokkal, földrajzilag porszemnyi területtel foglalkozni.

Nekünk azonban jogunk van olyan felfogásokat megállapítani és többé-kevésbé leszűrni, mely eleddig messze esve a nemzeti politika egyoldalú irányától, világfelfogásra, érdeklődésre jogosít.

Nem tagadom, hogy alig félóra ázott rendelkezésre rendszerezni ezt, amihez napok s tán hónapok kellenének, de az az intuitív érzésem, hogy a lényegben nem tévedtem s pusztán stílus és részletezési hiba az, amelyért egyesek nem értik úgy és azt, amit megértetni óhajom és szándékom volt.

Tib.

Gyalázat.

Napokkal ezelőtt valami Váradi nevű ember egy kövér „előadó művésznő”-vel együtt Gyergyószentmiklóson kabarét, vagy ahogy a színlapon állott, nagy előadó estet rendezett a Laurentzy disztermében. Szerdán volt az első előadás, amelyen különösen a fatelepek tisztviselői vettek teljes számban részt, Ditróból a községi orvos szép fiatal feleségével, úgy, hogy a hallgatók száma meghaladta az ötvenet. Gyergyószentmiklósi viszonylatban ez nem sok akkor, amikor Medgyaszay Vilma előadó estjén 200—250-en voltak, de ha tekintetbe vesszük, hogy ismeretlen nevű előadók és más cseptü-rágók már a helyi közönséget többször és legtöbbször becsapták, nem igen lehet csodálkozni, hogy Váradiéknak sem sikerült öt embernél többet felhajtani a 11-iki esti előadásra.

Nem is érdemeltek egyebet. Az előadó-művésznő alatta állott egy gyenge amateurnek s Váradi 1—2 száma nyújtott valahogyan élvezhető értéket, ha ugyan érték számba vehető az a valami, amit nyújtott.

Természetes, Váradi ur a csütörtök esti részvétlenség miatt kifakadt a gyergyószentmiklósiak ellen, azt mondván: hogy „gyalázat”, a gyergyószentmiklósiak pedig szintén azt mondták a nagy előadóesten produkálakra, hogy gyalázat. Ugy látszik, ezt akarta, az állítólag temesvári kabaré művész Váradi, lekivittelní.

Élni kell, az bizonyos, de hogy valaki mért lesz előadó, vagy kabaré színész, művész, hogy minden környikáló vagy szavaló szolgáló mért előadó-művésznő, ezt nem tudjuk megérteni.

Egyebet nem mondhatunk, csak azt, hogy kiméljenek meg ezek a „művészek”, vagy ha mégis ide merészkednek, ne vegyék gyalázatnak, ha senki sem fogja meghallgatni trágárságaikat.

Nem annyira a tágárságon van a főszű, mint inkább azon, hogy amit produkálnak, nem művészi.

Ugy látszik, ezek a művészek tették lehetetlenné Erdély és Bánát interpretáló művészetét.

Bizony, Medgyaszay Vilma csodás előadása után egy-két hétre hiába jönnek hozzánk a névtelenek, a bánáti tamburás legények tambura nélkül.

Az előadás utáni tánc, amelyet a sok szép és csinos fiatal asszony lejtett az ügyes partnerekkel, valamint Holczner László művész számába menő zongorajátéka legalább pótolta azt a hiányt, amit Váradiék hagytak.

A második kántor-hangverseny

Csikszentkirályon lesz november 21-én (ha el nem halasztják későbbre), melyre még mindig várják a többi gyergyói kántorok jelentkezését is. Az eddigi bejelentések alapján összeállított műsor ez volna: 1. Orgona-nyitány, játssza: Sándor Zsigmond szépvízi kántor. 2. Cély Ede: „Hígyj, remélj, szeress!”, éneklí Szántó Ádám ujfalvi kántor, Bálint Ákos gyergyószentmiklósi kántor orgonakiséréte mellett. 3. Bozókya-Demény: „Szent Cecilia”, éneklí a kántorok férfikara. 4. Oltáriszentségről éneklí: Rigó István csikszeredai kántor. 5. Hoós: „Üdvözlégy” mélykürt-szóló, játssza: Bara Ignác csikszenttamási kántor, orgonán kíséri: Szász József karcfalvi kántor. 6. Ének-duett: Székely Endre és Róth M. kászoni kántorok által előadva. 7. Éneklí a csikszentkirályi vegyes kar. 8. „Isten magas fény-egedből”, éneklí: Péterffy László madarasi kántor, orgonán kíséri: Bara Ignác szenttamási kántor. Cello-szóló, játssza: Bálint Ákos gyergyószentmiklósi kántor, orgonán kíséri: Szántó Ádám ujfalvi kántor. 10. Ének-duett, éneklí Rácz Lajos csikszentmiklósi és Sándor Zsigmond szépvízi kántorok. 11. Pozorszky: „Ave Maria”, előadja: Székely Endre nagykászoni kántor. 12. Szepessy-Kontor: „Örök királynéja”, éneklí és játssza: Szabó Elek csikszentkirályi kántor. 13. Praeludium, játssza: György András csikszentmártoni kántor. 14. Pápai himnusz, éneklí a közönség.

E szép műsor újra bizonyítéka annak a minden oldalról jövő elismerésnek, hogy (esiki) kántoraink a továbbképzés útjára lépve, a zenei önképzés és az egyházi ének terén való továbbképzés ügyét komolyan veszik és fáradságot, időt, sőt anyagi áldozatot sem kímélve, haladni akarnak. S ezáltal nemcsak Csikszentkirálynak és a környékéből odasereglt közönségnek nyújtanak zenei élvezetet, hanem a kántorok, tanítók aláhányatott tekintélyét is nagyban emelik. Ilyen szempontból tekintsük majd a tavasszal Gyergyóban rendezendő kántor-haegversenyt is!

B. Á.

Kabdebó Tibor verseiből.

Hiába látom...

Hiába látom, hogy oly messze mentél,
nem hiszem el, hogy emlék vagy csupán;
hogy a szerelem harcaiban küzdve
elestem volna, bénultan, bután.
Nem tudok gyáván megalkudni abban,
hogy az én tüzem nem hiv vissza már,
amint átnyújtja esdeklő tűz-karját
a társtalan nagy, fagyos éjszakán.
Hogy az én erőm széttörve vonaglik,
s esdekel, kér a morzsák asztalán;
hogy az én éjem ne derengjen újra
felszökő éltem újabb hajnalán?
Nem hiszem el, hogy szolga lettem volna
én, az akarás: fogadott eseléd...
én, aki ur voltam, én, könyörögnék?!...
— dőre hazugság! nem igaz, — elég!...

Jönnöd kell újra, tüzem lobogva
várja megtérő legszebb asszonyát;
várlek! — ha nem jössz: feldulom érted
ezt a sötétbe dermedt éjszakát...

Minék.

Minék sirok én még most utánad,
minék könnyezlek fájón, csendesen?
Minék dobol a könnyek dobverője
bántó ütemet siró lelkemen?
minék vagyok én vágyaimnak dőre
ujra kereső álom kergetője?

Kérdés-halmazta, felelet nem várta
szavaknak hosszú sora lett e dal,
amelybe nincs más, csak a kérdés-tépte
szomorun siró, kora őszi zaj.

Dőbrököz, 1926.

Előfizetőinkhez.

Tisztelettel kérjük mindazon előfizetőinket, akiknek lappéldányukhoz postautalványt mellékelünk és még esetleg előfizetéseiket nem rendezték, hogy forduló postával, hátrálékos előfizetési díjaikat kiadóhivatalunk címére elküldeni sziveskedjenek.

Lapunk kiadóhivatala amugyis oly esekély előfizetési díjat állapított meg, hogyha még azt sem tartják egyes előfizetőink kifizetésre kötelezőnek, készakarva anyagi tönkrejutásunkat segítik és sietetik.

Ép azért, ismételtén felhívjuk, nem csak hátrálékos összegeik kiegyenlítésére, de intenzívebb támogatásra is, azzal az őszinte belátás elismerésével, amelyért megindulásunk pillanatától kezdve, sulyos felelősség mellett, becsülettel és önzetlenül törekedtünk.

Gyergyó ma már a világszájába dobott darabb buzakenyér, egy darab valóságos élet, erő, sötétben fellobbanó csóva, egy új sziget, mely észrevétlen emelkedett ki a nagy emberiség oceánjából, ahonnan messzebb hangzik a szó és a multnál nehezebb sullyal pereg.

A „Gyergyói Ujság”
Kiadóhivatala.

A Gyergyói Első Takarékpénztár Rt. igazgatósága részvényeseivel tisztelettel tudatja, hogy az új részvények megérkeztek és azok 1926. november hó 22-től kezdődőleg az intézet pénztáránál, a hivatalos órák alatt, elismervény ellenében, átvehetők.

HIREK.

— A Gyergyói Első Takarékpénztár Rt. új vezérigazgatója. A gyergyói Első Takarékpénztár igazgatósága legutóbb megtartott ülésében egyhangulag Dr. Miklóssy Viktort választotta meg az intézet vezérigazgatójává.

Dr. Miklóssy, aki az intézet fejlesztése körül eddig is tevékeny munkásságot fejtett ki, helyes gazdasági érzékével és gyakorlati tapasztalatával értékes vezetője lesz az intézetnek. Gratulálunk, munkásságához sikert kívánunk.

— Ötven éves jubileum. A gyergyószentmihályi Irgalmas Nővérek leánynevelő intézete — Isten kegyelméből — folyó évben töltötte be alapításának és áldásos működésének 50-ik évét. Midőn ezt az intézet volt növendékeinek szíves tudomására hozzák, egyben szeretettel hívják meg a f. hó 21-én tartandó jubilaris ünnepségükre, mely délelőtt 9 órakor tartandó háláadó isteni-tiszteletből, délután pedig az intézet jelenlegi és volt növendékeinek műsoros előadásából fog állani. Szíves adományokat az intézet kibővítése céljára hálás köszönettel fogadnak. Műsor: 1. Prolog. Karácsony Zakariás tanár. 2. Az intézet rövid története. Kassay Lajos kanonok. 3. Alkalmi beszéd. Görög Joachim intézeti igazgató. 4. A) Hófehérke, B) Mackó tánc. Előadják az óvodások. 5. Az erdőben. Tündérajáték. Előadják az elemi iskola növendékei. 6. Idő és öröklét. Szindarab. Előadják a polgári iskola növendékei. 7. Üdvözlések az intézet 40 és 50 évvel ezelőtti növendékei nevében. Köllő Mari, Karácsony Ninka. 8. Régi bucsudal. Az intézeti énekkar.

— A Gyergyószentmihályi Szoc. Missziótársulat vasárnap (14-én) délután 1/4 órakor tartja a helybeli zárda nagytermében ez évi rendes közgyűlést, amelynek rendjén beszámol az elmúlt évi működéséről és az aradi nagygyűlés lefolyásáról. Az Elnökség ez uton is felkéri nem csak a saját tagjait, hanem általában minden kath. nőt, hogy a gyűlésen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek, mert ezen közgyűlés kapcsán tartja az Országos Kath. Nőszövetségnek helyi alakuló közgyűlést is. Mulhatatlanul szükséges, hogy ezen nagyfontosságú gyűlésen mindenki szíves-leléssel részt vegyen.

— Dr. Ferenczi Balázs, városunk szülötte, az Ügyvédi Kamaránál 113—1926 szám alatt bejegyzett gyakorló ügyvéd, folyó hó 15-én Regele Ferdinánd utca 6 szám alatt Birósággal szemben) megnyitotta ügyvédi irodáját. Dr. Ferenczi 8 évig mint bírósági jegyző kezdte praksisát majd az ügyvédirodák labirintjeiben folytatta, hogy végre tudását, fiatal bíró és bizó erejét egyelőre Gyergyónak felajánlja. Sok szerencsét kívánunk önálló és becsületes munkásságához.

— A Szociális Misszió tea estélye. F. hó 9-én, kedden, a Szociális Misszió, a szokáshoz híven, az árvák és szegények felsegélyezésére, az Ipartestület nagytermében rendezte az első műsoros tea-estélyét. Karácsony Zaki tartott pompásan élvezhető előadást, majd Vass Imre tárogatózott. A mamák kelimet varrtak, a komolyabb férfiak kártyáztak és a fiatalok társasjátékkal üzték el az éjszakát éjfélután egy óráig. Igen sokan voltak és különösen sok szép fiatal leány, akiknek nem volt elegendő legény partnerük. Ajánlanók a Misszió vezetőségének, bővítse ki műsorral ezeket a teaesteket és igyekezzen nagyobb propagandát kifejteni, hogy az árváknak is jusson valami azokból a fillérekéből, amelyet, hisszük, mindenki szívesen megfizet.

— A bécsi operaegyüttes Marosvásárhelyen. Erdélyrészi körútján a bécsi Operaegyüttes november 29. és 30-án Marosvásárhelyen fog debutálni. A Vásárhelyi Magyar Színház igazgatóságának óriási anyagi áldozatok árán sikerült

az együttest két estélyi vendégszereplésre lekötöni. November 29-én. „Figaró házasa”, november 30-án Waffenschmied (Fegyverkovács) operák kerülnek bemutatásra, a Kulturpalota nagytermében 25 tagból álló opera személyzettel és 40 tagu zenekarral. Az estély iránt egész Maros- és Csikmegyében óriási az érdeklődés, mert hasonló zenei szenzáció még eddig Marosvásárhelyen nem volt. Jegyeket Révész Ernő könyvkereskedés árusítja.

— A Gyergyószentmihályi Sport Egylet nagy befektetésekkel megjavította a jégpályát és nagy előkészületeket tett a — reméljük nem sokára bekövetkező — korecsolyaszezonra.

— Dr. Makay Sándor református püspök székelyföldi körútjában a napokban városunkat meglátogatta és kirándulást tett a Gyilkostóhoz.

— Marosvásárhelyi Közművelődési Ház közkönyvtárát a román és magyar szépirodalom ujdonságai közül közel 1000 kötetrel egészítette ki a városi tanács. A vidéki városok között a vásárhelyi közkönyvtárnak van a legtöbb olvasója — ezeken felül — és emellett az évi tagsági díj 20 lei. Jó volna a marosvásárhelyi példát, legalább kisebb méretben, Gyergyószentmihályon is követni.

— Jelentékenyen szállítják a kiviteli vámoskat. A kormány gazdasági bizottsága kedden délután folytatólagos ülést tartott Garofild miniszter elnökletével. Elhatározták, hogy a többi üléseken kérni fogják Cudalbu igazságügyminiszter jelenlétét is, mivel a letárgyalandó kérdések természete azt szükségessé teszi. Elhatározta a bizottság, hogy a mezőgazdasági adókat az 1923-as bevételek alapján évenként változó szorzószám rendszerrel oldja meg. A házádotkat nem egységesen, hanem esetről-esetre fogják megállapítani, tekintettel arra, hogy a különböző háztulajdonosoknak nagyon különböző bevételeik vannak. Az export possibilitiesra tételre az export vámtarifák lényeges csökkenését határozták el. A bizottság legközelebbi ülését pénteken tartja.

— A Beszterce-Naszódi Faipar R. T. erdei vasútvonalán történt halálos szerencsétlenségről a multkori számunkban írtunk. Téves információ folytán, akkor nem fűztük hozzá azt a tényt, hogy a vezetőség által még a gyári alkalmazottnak is meg van tiltva az erdei vasúton való járás, mert hiszen tudatában vannak annak, hogy azon járni veszélyes. Ép azért, a multkori halálesetért, nem terheli a vezetőséget felelősség. A Brassói Lapok plane támadást intézett a gyár vezetősége ellen, amely abszolút helytelen és csakis a felületességének adott kifejezést, mint azt több ízben tenni szokta.

— Bevonják a régi típusú 500 lejeseket. A Banca National nagyváradi fiókja ma a lapok útján közölte, hogy az 1916. évi kiadású 500 lejes bankjegyek csak 1926. évi december 31-éig lesznek forgalomban.

— Betörés. Nádý Tamás helyi cipésziparos műhelyét f. hó 10-én este 8 és 9 óra között ismeretlen tettesek, amíg Nádýék vacsoráztak, kirabolták. A rendőrség a betörőket nyomozza.

Gondolatok.

1. Régen a becsületesség előnyt jelentett, ma — hátrányt.

2. A mai legtöbb ember olyan, mint a tulterhelt léghajó: hogy magassabbra haladhason, mint legkönnyebben nélkülözhető terhet kidobja a — becsületességet.

3. Mi a sors? Némelyeknek jó sors, másoknak — balsors.

4. Mi az abszolút igazság? Hogy — nincs igazság.

5. Az élet nem egyéb, mint bábszínház, melyben a sors az embereket ide-oda rángatja.

6. Az ész nem mindig jelent pénzt; de a pénz legtöbbször észt is jelent.

7. Lassan jársz — s tovább hátra maradsz.

8. Majdnem minden temető kapuján az áll: „Ne sirj!” Igen, nem a halottakat kell siratni azért, mert meghaltak, hanem az élőknek azért kell sirniok, hogy — élnek.

Dr. Csiby Andor

IRODALOM.

A „Korunk” új száma.

A „Korunk” novemberi száma egy rendkívül érdekes cikket hoz Werner Sombart világhírű német szociológus tollából a jövő gazdasági életéről. Sombart állást foglal úgy a kapitalisták, mint a kommunisták egyoldali álláspontjával szemben, s azt fejt ki, hogy a jövő gazdasági életében, bár az inkább a közös (ahogy ő nevezi) tervgazdaság alapján fog állani, végyesen lesz kapitalista és kollektivisták gazdálkodás. Mert a gazdasági élet tendenciája, mondja Sombart, hogy akkumulálja a gazdasági rendszereket. Nem merev élettelen csinálmány a gazdaság, hanem eleven élet, amely ép oly organikus fejlődik, mint a növény. Raith Tivadar a Budapesten megjelenő „Magyar Írás” szerkesztője, a XX. század magyar irodalmát vizsgálja az európai szellem áramlataiban. Kezdi a „Nyugat” mozgalmával, jellemzi ennek l'art pour l'art-os elszakadását, az „elefántesonttorony” lírát és a ma „vasbetontorony” költészetén keresztül eljut a lényegre megint a mondanivalóban s nem a formában kereső új költői megnyilvánulásokhoz.

Eugen Fischer a kitűnő német tudós. A modern anthropologia problémája cím alatt azt mutatja meg, hogy milyen más lett ma már az anthropologia, mennyire kiszélesedett a területe s olyan emberi és társadalmi problémák kerültek hatáskörébe, amelyek minden embert a legközelebből érintenek. Hevesy Iván Kassák Lajos költészetéről ír kitűnően felépített, alapvető tanulmányt, amelyben vizsgálja Kassák költői fejlődését első kezdő lépéstől legújabb most megjelent kötetéig „Tiszta Könyvéig”. Hevesy tanulmánya sokakat fog hozzásegíteni Kassák megértéséhez. S. Mister Pókhas folytatja önéletrajzát s mélyen bevezet egyelőre a newyorki getto rejtelmes életébe, hogy majd később a „nemzetalkotó” rétegek képtelen romlottságát mutassa meg.

A „Kulturkronika” rovatban több igen érdekes cikket találunk. A matematika krízisééről, amely abban áll, hogy kezdik kétségbe vonni azt, hogy a logika alapítételei a matematikában tapasztalati megerősítés nélkül érvényesek volnának. A szérum diagnosztikáról a botanikában amely az élőlények rokonsága megállapításának új módszeréről számol be. Székely Béla az aszimulációt vizsgálja Freud módszerével. Gró Lajos a beszélő filmről ír, Schönberger Mór Kuruzslás és pszichoanalízis cím alatt Freud új könyvét ismerteti. A „Szemle” rovatban Ligeti Pál, Irk Albert és Henri Poulaille A béke születése c. könyvekről, a Szintézis új kiadványáról, európai életstandard csökkenéséről stb. esik szó.

A „Korunk” havonta 80 oldal terjedelemben jelenik meg. Előfizetési ára negyedévre 200 lei, félévre 360, Szerkesztőség és Kiadóhivatal Cluj-Kolozsvár Strada Regală 48. Mutatványszámot ilyen küld a kiadóhivatal.

Uránia-mozgó hirei.

Nov. 17. és 18-án, szerdán és csütörtökön

Harry Piel film szalad

Veszélyes nyomokon.

E film fölülmul minben eddigi Harry Piel filmet s ezért a mozi vezetősége **délutáni előadást** is rendez csütörtökön 6 órai kezdettel.

Nov. 20. és 21-én, szombaton és vasárnap

Dr. Caligari

Az alvajáró

Expressionista filmdráma. Főszerepben Conrad Weidt, Sil Dagover, Werner Krausz. Berlinben az Ufa mozipalotában 6 hónapig volt műsoron, New-Yorkban 3 hónapig minden nap. Ehhez hasonló film még nem volt Romániában bemutatva. Eddig sohasem látott diszlet különlegességek és maszkírozások.

Jön: A varázskeringő.

Kiadó Iaptulajdonos: Puskás J. István.
Minden cikkért írója felel.

Nyomatott Kahan I. könyvnyomdájában Gheorgheni—Gyergyószentmiklóson.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

* **Saját szüretelésű** kitűnő édes must a **Klein** bodegában.

* **Eladó.** Egyes olajos tengelyű kocsis és egyes hám Biró Ferenc kereskedőnél Gheorgheni.

* **Keresek** egy két, esetleg három szobából álló egészséges lakást. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

* **Egy alig használt sárga hajtókocsi**, egy pár ezüstveretes parádés hám sárga francia gyep-lővel szabadkézből előnyös áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

* **Kelím és perzsa** festést elvállal Szőcs Gé-záné.

Keresek egy 3 szobás lakást

lehetőleg külön udvarral. Cím Kahan-nyomda

Egy jóakarban lévő eséplőgépet

stabil géppel együtt eladó. Értekezni lehet a kiadóban.

Primăria comunei Remetea.

No. 1062—1926.

Árverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy **1926 november hó 21-én Borszék** községben a helyszínen nyilvános szó és zárt írásbeli és lepecsételt ajánlatokkal egybekötött árverésen örökáran elfognak adatni a dítrói 2478., 2476., 2488., 2491., 2494. sz. tjkvekben foglalt ingatlanok a rajta lévő épületekkel, — melyek Borszék község mellett fekszenek. A kaszálós terület fel van parcellázva.

A kikiáltási ár parcellánként külön-külön 15—40 Lei négyszögölenkénti árral állapítatott meg.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-a azonnal leteendő az árverező bizottság elnökénél.

Utóajánlatoknak helye nincs.

Részletes feltételek Remetea és Borsec községhez tartozó megtekinthetők.

Remetea 1926 novemcer hó 3-án.

Primar:

Ioan Balázs.

Notar:

Iancu Vasu

No. 332—1926 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștința publică în senzul legii art. LX. din 1881 § 102 respective LXI. din 1908 § 19, cumă lucurile următoare s. a. 1 vaca, 1 car de carat care în urma deciziei Nr. 5182/2 din anul 1925 al Judecătoria de Ocol Gheorgheni s'au executat în Gheorgheni în favorul executor Demeter Petru repr. prin avocat Dr. Mihail Fejér împotriva executorului locuitori din Gheorgheni pentru încasarea capitalului de 2900 Lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 6000 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, pe baza deciziei Nr. G. 4300—1926 al judecătoria de Ocol Gheorgheni se fixează terminul pe **16 Noemvrie anul 1926 la ora 11 a. m.** în Gheorgheni, strada Vörösmarti la locuința urmăritului și toți cari au voie de a cumpăra, sunt invitați prin aceasta edict cu observarea acea ca lucurile susamintite vor fi vândute în senzul legii LX. din 1881 §. 107. și 108. celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare. Pretenziunea care e de încassat face 2900

Lei capital, dobânzile cu 10% socotind din 1 Septemvrie 1925 iar spesele până acum stabilite de 1375 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitația ar fi fost executate și de alții și aceștia și ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. Iului XLI. din 1908 § 20.

Gheorgheni, la 2 Noemv. 1926.

V. Lőrincz,
portărel.

Hirdetmény.

Valeastrâmbă község előljárósága közhirre teszi, hogy a Szánduly havasban gazdátlanul talált 1 drb. 3 éves, fekete szőrű, homlokán fehér csillagu kancza, f. évi november 29-én d. e. 9 órakor a községhez tartozó tartandó nyilvános árverésen el fog adatni. Kikiáltási ár 3000 Lei.

Valeastrâmbă, la 8. Nov. 1926.

Primăria

Nr. 121—1926. port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștința publică în senzul legii art. LX. din 1881 §. 102 respective LXI. din 1908 § 19, cumă lucurile următoare, s. a.: 2 porci, 10 m. fân, 1 car, 1 masina de cusut care în urma deciziei Nr. 5838/2 din anul 1925 al judecătoria de ocol Gheorgheni s'au executat în Ciurmani în favorul executor Banca Joan Avéd și fii repr. prin avocat dr. Avéd János împotriva executorilor din Ciurmani pentru încasarea capitalului de 1500 Lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 7000 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, pe baza deciziei Nr. G. 3127—1926 al judecătoria de ocol Gheorgheni se fixează terminul pe **17 Noemvrie anul 1926 la orele 11 p. m.** în Ciurmani locuința urmăritilor și toți care au voie de a cumpăra, sunt invitați prin acest edict cu observarea acea, că lucurile susamintite vor fi vândute în senzul legii LX. din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Pretenziunea care e de încassat, face 1500 Lei capital, dobânzile cu 12% socotind din 2 Decemvrie 1924, iar spesele până acum stabilite de 1041.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. Iului XLI. din 1908 § 20.

Gheorgheni, la 28 Octom. 1926.

V. Lőrincz,
portărel.

KAHAN
könyvnyomda,
könyvkötészet,
könyv és papírkereskedés
GHEORGHENI.

**Gummi és rézmetszetű
bélyegzők 8 napon
belül szállíttatnak.**

**Hirdessen
a Gyergyói Ujságban**

**Ha jó és olcsó szeszt akar, keresse fel a
Halász szesznagyraktárát,
hol első minőségű szeszt olcsóbb áron vásárolhat.**